

Zahraniční obchod se zbožím v přeshraničním pojetí

Ročník 2015

Zahraniční obchod
Kód publikace: 241019-15
Pořadové číslo v roce: 1

V Praze dne 30. 4. 2015

Zajímavosti ze zahraničního obchodu

Zpracovalo: Oddělení statistiky zahraničního obchodu
Autor: Ing. Jan Bílý
Kontaktní osoba: Ing. Jan Bílý
Telefon: 274 052 249
E-mail: jan.bily@czso.cz

Zrcadlové srovnání dat zahraničního obchodu České republiky a Rakouska za rok 2013

V prosinci 2014 proběhlo ve Vídni jednání k zrcadlovému srovnání údajů o zahraničním obchodě se zbožím v přeshraničním pojetí mezi Českou republikou a Rakouskem za rok 2013. Akce se uskutečnila v rámci ročního projektu Eurostatu - Modernising Intrastat - reduction of asymmetries (Modernizace Intrastatu - snížení asymetrií).

Intrastat a zrcadlové srovnání

Intrastat je statistický systém sběru a zpracování dat, který sleduje pohyb zboží mezi členskými státy Evropské unie, tj. mezi Českou republikou a ostatními členskými státy, pokud toto zboží bylo odesláno z ČR do jiného členského státu EU, nebo bylo přijato do ČR z jiného členského státu EU a přitom přestoupilo státní hranici ČR.

Přijetím se rozumí zboží, které vstupuje na území ČR (včetně vráceného zboží od odběratele z jiného členského státu EU). **Odesláním** se rozumí zboží, které opouští území ČR (včetně zboží vráceného do jiného členského státu EU jeho dodavatelem).

Obě země publikují přijetí podle **země původu**, tj. země, kde bylo zboží vyrobeno, vytěženo nebo zpracováno. Pro účely zrcadlového srovnání byly však dovozy (přijetí) porovnávány podle **země odeslání**, jak je to obvyklé pro porovnávání údajů mezi členskými státy EU. Země odeslání je poslední známá země, ze které je zboží zasláno do České republiky.

Zrcadlové srovnání představuje významný nástroj pro zjištění a eliminaci asymetrie ve statistických datech. Při tomto srovnání dochází k porovnání českého odeslání zboží do Rakouska s rakouským přijetím zboží z České republiky a naopak na základě Kombinované nomenklatury Evropské unie.

Kombinovaná nomenklatura vychází z Harmonizovaného systému popisu zboží. Je používána všemi státy Evropské unie a umožňuje srovnání zahraničního obchodu v rámci EU za delší časové období.

Trochu teorie

Teorie zrcadlového srovnání rozlišuje dva druhy asymetrií: absolutní a relativní (v %).

$$\text{Absolutní asymetrie} = \text{Hodnota (T)} - \text{Zrcadlová hodnota (P)}, \quad (1)$$

$$\text{Relativní asymetrie} = \frac{\text{Hodnota(T)} - \text{Zrcadlová hodnota (P)}}{\frac{\text{Hodnota(T)} + \text{Zrcadlová hodnota (P)}}{2}} \times 100 \quad (2),$$

kde T je tuzemsko a P je partnerská země.

Pro relativní asymetrii se může použít i jiný vzorec. Například takový, který má ve jmenovateli Zrcadlovou hodnotu (P).

$$\text{Relativní asymetrie} = \frac{\text{Hodnota(T)} - \text{Zrcadlová hodnota (P)}}{\text{Zrcadlová hodnota (P)}} \times 100 \quad (3)$$

Vzorec (2) pro relativní asymetrii má několik výhod:

- neupřednostňuje žádnou zemi,
- znaménko relativní asymetrie je shodné pro obě země,
- vzorec funguje, i když jedna země nezaznamená žádný obchod. V takovém případě je výsledek roven +/- 200 %.

Výsledky porovnání obou statistik podle jednotlivých tříd Kombinované nomenklatury jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 1

Přehled statistik podle tříd Kombinované nomenklatury za rok 2013 v EUR

Třída ^{*)}	AT přijetí	CZ odeslání	Absolutní asymetrie	Relativní asymetrie	AT odeslání	CZ přijetí	Absolutní asymetrie	Relativní asymetrie
I	96 955 401	86 911 242	-10 044 159	-10,9	61 601 235	67 730 349	6 129 114	9,5
II	108 920 190	84 598 060	-24 322 130	-25,1	51 907 787	53 351 144	1 443 357	2,7
III	54 791 084	56 047 949	1 256 865	2,3	9 540 672	11 852 910	2 312 238	21,6
IV	99 600 900	116 572 228	16 971 328	15,7	142 945 956	148 426 802	5 480 846	3,8
V	1 014 492 705	575 538 739	-438 953 966	-55,2	286 086 979	252 166 647	-33 920 332	-12,6
VI	192 477 862	210 246 260	17 768 398	8,8	423 787 740	418 971 775	-4 815 965	-1,1
VII	287 776 392	263 392 956	-24 383 436	-8,8	298 281 456	345 143 046	46 861 590	14,6
VIII	22 068 047	22 501 505	433 458	1,9	25 997 253	24 072 733	-1 924 520	-7,7
IX	412 645 591	388 151 970	-24 493 621	-6,1	103 400 498	99 677 484	-3 723 014	-3,7
X	151 834 272	163 025 497	11 191 225	7,1	168 376 279	180 432 664	12 056 385	6,9
XI	96 681 235	112 634 372	15 953 137	15,2	114 819 772	119 317 260	4 497 488	3,8
XII	116 596 807	96 362 945	-20 233 862	-19,0	39 516 501	38 644 045	-872 456	-2,2
XIII	96 823 258	138 786 002	41 962 744	35,6	65 713 368	60 963 383	-4 749 985	-7,5
XIV	43 672 245	10 117 193	-33 555 052	-124,8	217 283 327	118 140 442	-99 142 885	-59,1
XV	582 109 071	628 215 983	46 106 912	7,6	593 065 331	569 338 584	-23 726 747	-4,1
XVI	1 437 606 431	1 370 921 264	-66 685 167	-4,7	896 897 740	999 755 702	102 857 962	10,8
XVII	824 851 584	706 913 628	-117 937 956	-15,4	535 453 403	509 948 623	-25 504 780	-4,9
XVIII	83 408 983	103 310 076	19 901 093	21,3	91 015 292	82 439 117	-8 576 175	-9,9
XIX	2 844 955	3 654 123	809 168	24,9	2 837 800	2 281 455	-556 345	-21,7
XX	211 444 042	244 866 695	33 422 653	14,6	177 289 399	162 823 955	-14 465 444	-8,5
XXI	533 673	4 684 796	4 151 123	159,1	2 631 019	13 782 350	11 151 331	135,9
Celkem	5 938 134 728	5 387 453 485	-550 681 243	-9,7	4 308 448 807	4 279 260 472	-29 188 335	-0,7

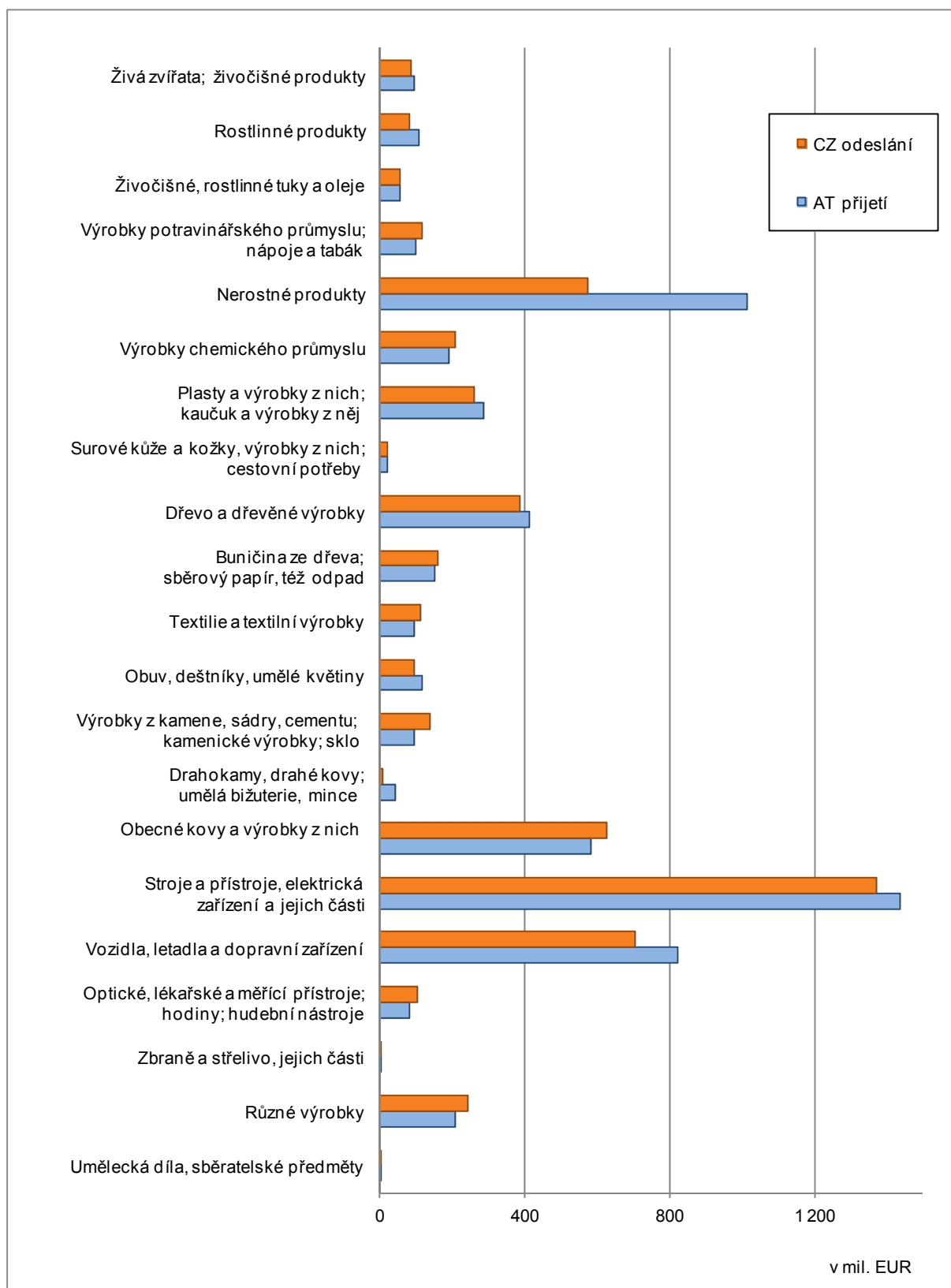
*) Názvy tříd Kombinované nomenklatury jsou uvedeny v příloze 1

Česká republika přijala z Rakouska téměř všechno zboží

Česká strana vykazuje celkovou hodnotu přijetí zboží z Rakouska jen o 0,7 % (29,2 mil. EUR) nižší, než je hodnota odeslání z Rakouska vykázaná českou stranou. Celková hodnota odeslání zboží z Česka vykázaná českou stranou za rok 2013 byla o 9,3 % (550,7 mil. EUR) nižší než celková hodnota přijetí vykázaná v Rakousku. Zejména asymetrie v druhém případě vyžaduje podrobnější zkoumání příčin prostřednictvím společného jednání zástupců statistických úřadů obou zúčastněných zemí.

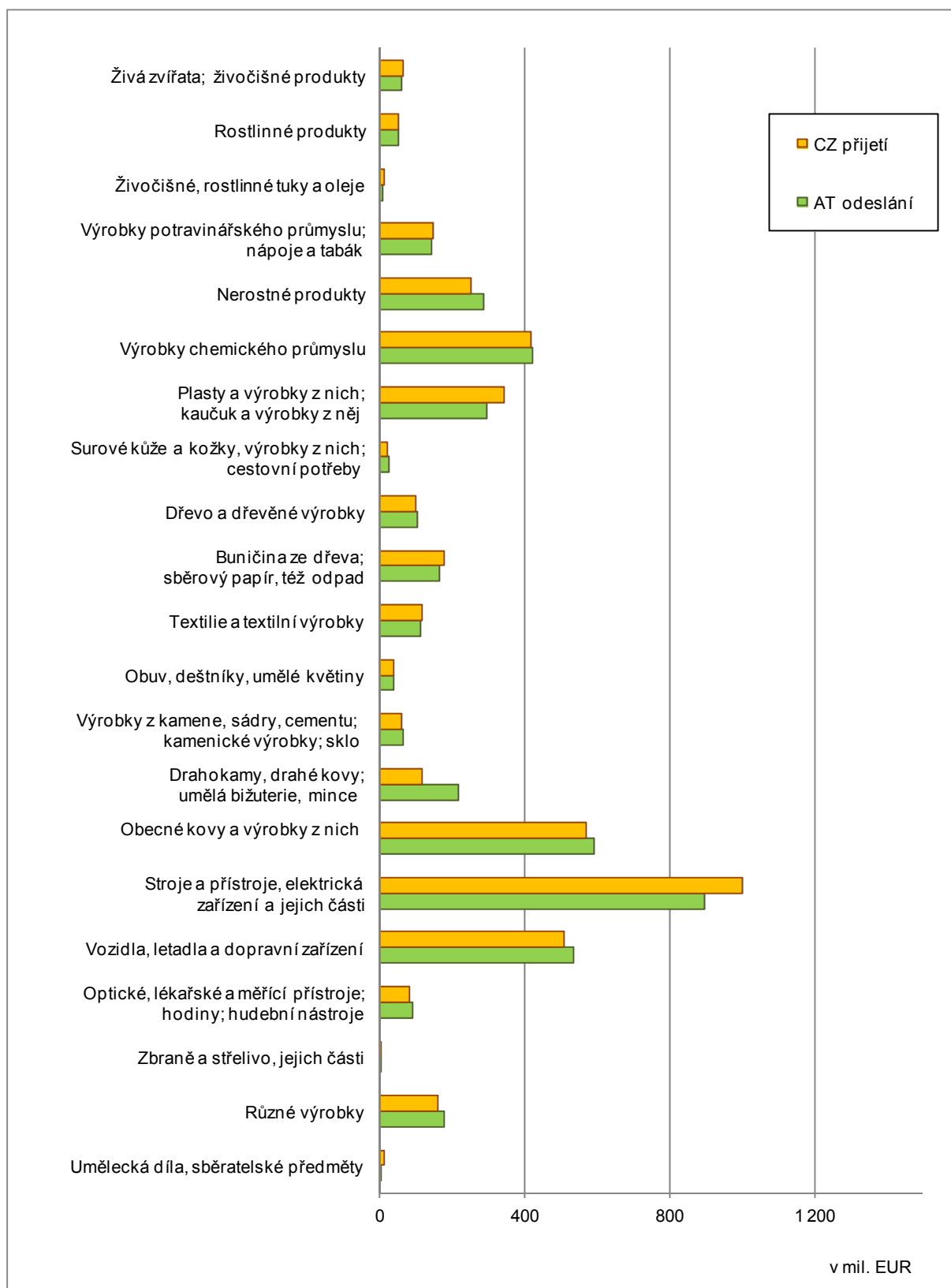
Graf 1

Zrcadlové porovnání rakouského příjetí a českého odeslání za rok 2013

Graf 2

Zrcadlové porovnání rakouského odeslání a českého přijetí za rok 2013

Odeslání z ČR do Rakouska/přijetí Rakouska z ČR

Při detailnějším zkoumání jednotlivých tříd byly zjištěny výraznější rozdíly mezi vývozem z ČR do Rakouska a přijetím v Rakousku především u těchto skupin komodit HS2 použitých v následující analýze:

15 – rostlinné a živočišné tuky
 27 – uhlí, ropa, plyn, el. energie
 30 – farmaceutické výrobky
 44 – dřevo
 71 – drahé kovy, bižuterie
 72 – železo a ocel
 73 – výrobky ze železa nebo oceli
 81 – obecné kovy

84 – mechanické přístroje, nástroje
 85 – elektrické stroje, přístroje a zařízení
 86 – železniční a tramvajové lokomotivy, kolejová vozidla
 87 – motorová vozidla
 88 – letadla a jejich části
 90 – optické a lékařské přístroje
 95 – hračky, hry a sportovní potřeby

Níže uvedené tabulky obsahují pro tyto skupiny konkrétní hodnoty a jejich absolutní a relativní asymetrie.

Tabulka 2

České odeslání větší než rakouské přijetí v EUR

HS 2	Název skupiny	AT Přijetí	CZ Odeslání	Absolutní asymetrie	Relativní asymetrie
88	<i>Letadla, kosmické lodě, jejich součásti</i>	2 611 356	30 202 667	27 591 311	168,2
30	<i>Výrobky farmaceutické</i>	51 814 160	65 667 973	13 853 813	23,6
90	<i>Přístroje optické, fotografické, kinematografické lékařské apod.</i>	80 226 248	101 524 498	21 298 250	23,4
81	<i>Kovy obecné, ostatní cermety a výrobky z nich</i>	13 901 299	16 375 705	2 474 406	16,3
73	<i>Výrobky ze železa nebo oceli</i>	229 203 372	257 741 033	28 537 661	11,7
95	<i>Hračky, hry, sportovní potřeby</i>	143 729 913	157 674 321	13 944 408	9,3
85	<i>Elektrické přístroje pro záznam a reprodukci zvuku, TV obrazu</i>	633 775 462	648 978 581	15 203 119	2,4
15	<i>Tuky, oleje, živočišné, rostlinné, pokrmové; vosky</i>	54 791 084	56 047 949	1 256 865	2,3
Celkem		1 210 052 894	1 334 212 725	124 159 831	

Tabulka 3

České odeslání menší než rakouské přijetí v EUR

HS 2	Název skupiny	AT Přijetí	CZ Odeslání	Absolutní asymetrie	Relativní asymetrie
71	<i>Perly, drahokamy, drahé kovy, výrobky bižuterie</i>	43 672 245	10 117 193	-33 555 052	-124,8
86	<i>Lokomotivy, vozy, dopravní mechanická zařízení</i>	144 960 017	40 128 221	-104 831 796	-113,3
27	<i>Paliva, oleje, výrobky a látky živočišné, minerální vosky</i>	999 301 612	559 697 866	-439 603 746	-56,4
84	<i>Reaktory, kotle, mechanické přístroje a nástroje</i>	803 830 969	721 942 683	-81 888 286	-10,7
87	<i>Vozidla motorová, traktory, kola a jiná vozidla</i>	677 266 574	636 313 095	-40 953 479	-6,2
44	<i>Dřevo, uhlí, dřevěné výrobky</i>	412 634 310	388 067 853	-24 566 457	-6,1
72	<i>Železo a ocel</i>	220 654 866	209 292 557	-11 362 309	-5,3
Celkem		3 302 320 593	2 565 559 467	-736 761 126	

Za **nejvýznamnější zdroje rozdílů** na zboží úrovni lze považovat:

- zařídění zboží pod jiným kódem Kombinované nomenklatury
- nedostatečné vykazování dat obchodu mezi dceřinými a mateřskými společnostmi
- uvádění rozdílného kódu povahy transakce

Odeslání z Rakouska do ČR/Přijetí ČR z Rakouska

Vzhledem k ochraně dat dle platné rakouské legislativy ČSÚ nedisponuje konkrétními údaji o vzájemném obchodu mezi ČR a Rakouskem tak, jak je vykazují jednotlivé rakouské zpravodajské jednotky. ČSÚ se při analýze asymetrií ve vzájemném obchodě (odeslání z Rakouska do ČR/přijetí ČR z Rakouska) proto zaměřil na zkoumání nesrovnalostí vzniklých kvůli odlišné zemi odeslání a zemi původu v rámci jedné transakce. Tato analýza ukázala, že u některých komodit tento fakt hraje významnou roli a tvoří největší podíl na rozdílu mezi vykazováním jednotlivých zemí. Do této skupiny patří tedy např. vybrané skupiny s největším podílem rozdílu na hodnotě přijetí:

Tabulka 4

České přijetí větší než rakouské odeslání v EUR

Kód HS2	Název skupiny	AT Odeslání	CZ Přijetí	Absolutní asymetrie	Relativní asymetrie
98	<i>Kompletní průmyslový celek (Investiční celek)</i>	0	212 262	212 262	200
80	<i>Cín a výrobky z cínu</i>	72 043	1 196 042	1 123 999	177,3
88	<i>Letadla, kosmické lodě, jejich části a součásti</i>	719 253	5 976 850	5 257 597	157
99	<i>Zvláštní kódy kombinované nomenklatury</i>	305 173	2 309 028	2 003 855	153,3
92	<i>Nástroje hudební, části, součásti, příslušenství</i>	274 467	1 793 061	1 518 594	146,9
Celkem		1 370 936	11 487 244	10 116 308	

Tabulka 5

České přijetí menší než rakouské odeslání v EUR

Kód HS2	Název skupiny	AT Odeslání	CZ Přijetí	Absolutní asymetrie	Relativní asymetrie
37	<i>Výrobky fotografické a kinematografické</i>	17 993 598	2 004 330	-15 989 268	-159,9
3	<i>Ryby, korýši, měkkýši a ostatní vodní bezobratlovci</i>	844 105	213 225	-630 880	-119,3
89	<i>Plavidla námořní a říční</i>	416 473	106 364	-310 109	-118,6
79	<i>Zinek a výrobky ze zinku</i>	14 825 094	7 024 507	-7 800 587	-71,4
45	<i>Korek a korkové výrobky</i>	398 475	205 683	-192 792	-63,8
Celkem		34 477 745	9 554 108	-24 923 637	

Názvy tříd Kombinované nomenklatury

Třída I	Živá zvířata; živočišné produkty
Třída II	Rostlinné produkty
Třída III	Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje a výrobky vzniklé jejich štěpením; upravené jedlé tuky; živočišné nebo rostlinné vosky
Třída IV	Výrobky potravinářského průmyslu; nápoje, lihoviny a ocet; tabák a vyrobené tabákové náhražky
Třída V	Nerostné produkty
Třída VI	Výrobky chemického průmyslu nebo příbuzných průmyslových odvětví
Třída VII	Plasty a výrobky z nich; kaučuk a výrobky z něj
Třída VIII	Surové kůže a kožky, usně, kožešiny a výrobky z nich; sedlářské a semenářské výrobky; cestovní potřeby, kabelky a podobné schránky; výrobky ze střev (jiných než z housenek bource morušového)
Třída IX	Dřevo a dřevěné výrobky; dřevěné uhlí; korek a korkové výrobky; výrobky ze slámy, esparta nebo jiných pletacích materiálů; košíkářské a proutěné výrobky
Třída X	Buničina ze dřeva nebo z jiných celulósových vláknovin; sběrový papír, kartón nebo lepenka (odpad a výmět); papír, kartón a lepenky a výrobky z nich
Třída XI	Textilie a textilní výrobky
Třída XII	Obuv, pokrývky hlavy, deštníky, slunečníky, vycházkové hole, sedací hole, biče, jezdecké bičičky jejich části a součásti; upravená péra a výrobky z nich; umělé květiny; výrobky z vlasů
Třída XIII	Výrobky z kamene, sádry, cementu, osinku (azbestu), slídy nebo podobných materiálů; keramické výrobky; sklo a skleněné výrobky
Třída XIV	Přírodní nebo umělé pěstované perly, drahokamy nebo polodrahokamy, drahé kovy, kovy plátované drahými kovy a výrobky z nich; bižuterie; mince
Třída XV	Obecné kovy a výrobky z obecných kovů
Třída XVI	Stroje a mechanická zařízení; elektrická zařízení; jejich části a součásti; přístroje pro záznam a reprodukci zvuku, přístroje pro záznam a reprodukci televizního obrazu a zvuku a části, součásti a příslušenství těchto přístrojů
Třída XVII	Vozidla, letadla, plavidla a dopravní zařízení
Třída XVIII	Optické, fotografické, kinematografické, měřicí, kontrolní, přesné, lékařské nebo chirurgické nástroje a přístroje; hodiny a hodinky; hudební nástroje; jejich části, součásti a příslušenství
Třída XIX	Zbraně a střelivo; jejich části, součásti a příslušenství
Třída XX	Různé výrobky
Třída XXI	Umělecká díla, sběratelské předměty a starožitnosti